

FELGE-SAKEN

Av Knut-Martin Løken
Oslo, 17.01.2016

Innsender: Knut-Martin Løken

Publisert: TV-saker i NRK Østlandssendingen 23. mars og 24. mars. Sendt som nasjonal toppsak i Dagsrevyen 24. mars. Nettsaker på nrk.no/oa og nrk.no 23. og 24. mars. Radiosak i NRK Østlandssendingens morgensending på P1 24.mars, med flere nyhetsmeldinger og lydskutter i nyhetsbulletinen. Gjesteopptreden i NRK Østlandssendingens ettermiddagssending på P1 25.mars. Sakene ble også publisert i flere av Østlandssendingen og NRKs sosiale medier, både på Instagram og Facebook.

Bidragsytere: Thomas Marthinsen, Gøril Furu, Nadir Alam, Christine Skarstein.

Kontaktperson:

Knut-Martin Løken
Fossilveien 3c
0198 Oslo
Telefon: 90418756/23521960

Redaksjon

NRK Østlandssendingen
Sandakerveien 24C
Postboks 4555 Nydalen
Telefon: 22808250

INNHold

1. Innledning	4
1.2 Ideen	4-5
1.3 Hva kommer frem	5
2.1 Metode	7-14
2.2 Konsekvenser	15
3.1 Kilder	15
3.2 Liste over publisert materiale	16
3.3 Vedlegg	17-23

1.1 INNLEDNING

Det er mulig å grave, uansett hva slags redaksjon du jobber i. For noen er det vanskeligere enn for andre, på grunn av kravet om konstant produksjon. Ved NRKs distriktskontorer må de fleste av oss må levere nyhetsstoff hver dag, og helst flere ganger hver dag, gjerne i forskjellige former. Det vil si på radio, nett, TV og sosiale medier. Men det er likevel mulig. Med ekstra vilje, stå-på-mentalitet og godt samarbeid mellom kolleger kan vi med jevne mellomrom komme under overflaten, hvor godsakene ligger. I denne saken satte vi oss fore å ta myndighetene på fersken i å gjøre det de selv krever av befolkningen at de ikke skal gjøre, og til tross for mange hinder klarte vi det.

1.2 IDEEN

Grunnideen til saken ble unnfanget etter at Østlandssendingen hadde vært med Tollvesenet på skanning av containere i Oslo Havn 11. februar 2015 (1). Under skanningen fant Tollvesenet det de selv beskrev som falske felger og kopifelger. Under produksjonen av saken i Østlandssendingens redaksjonslokaler ble det bemerket på TV-desken at det var synlige tracking-nummere på eskene som felgene var pakket i, og at en spennende sak kanskje ville dukke opp hvis vi klarte å spore disse numrene til selger. Produsent/fotograf, Thomas Marthinsen, og jeg diskuterte dette, men fordi jeg innså at jeg hadde TV-programledervakter og andre typer vakter som ikke tillater graving i ukene fremover la jeg tanken på is.

Samtidig gjorde Thomas Marthinsen google-søk på flere av tracking-numrene. Alle førte til samme forhandler, Norsk Bildelsenter AS. Etter dette presset både Marthinsen og jeg på at noen i redaksjonen måtte følge dette sporet, og konfrontere forhandleren med funnet. Etter noen uker ga vår planleggingsvaksjef en journalist i oppgave å ringe Norsk Bildelsenter. Vedkommende journalist gjorde undersøkelser, men endte med å mene at saken var for komplisert til å bli løst. Misfornøyd med svaret førte dette igjen til at jeg selv begynte å gjøre undersøkelser, både på fritiden og mellom slagene på jobb.

(1) <http://www.nrk.no/ostlandssendingen/tollvesenet-advarer-mot-falske-bilfelger-1.12202232>

Det første som ble klart etter et kort søk var at Norsk Bildelsenter er en del av Norges største nettvarehandel Komplett. Om Tollvesenet hadde rett i at de hadde beslaglagt kopi/pirat-felger i Oslo Havn 11.februar, innebar dette altså at landets største netthandel aktivt omsatte slike varer. Det andre viktige poenget som kom raskt frem var at en av felgene som Thomas Marthinsen hadde søkt seg frem til på nettet, basert på trackingnumrene i Oslo Havn, liknet påfallende mye på en Audi-felg (se vedlegg 1).

Det er MøllerGruppen som importerer Audi i Norge. Selskapet er Norges største virksomhet i bilbransjen. Det stod dermed klart for meg at det eksisterte en stor og tydelig konflikt mellom to bautaer i det norske markedet.

Med dette var det allerede duket for en interessant forbrukersak med konflikten mellom to næringslivsstorheter som grunnlag, men jeg hadde en sterk følelse av at det var mer å hente. Følelsen kom fra saken Østlandssendingen lagde i Oslo Havn i februar. I saken var Tollvesenet klare i sin fordømmelse av at kjøpvarer blir solgt på nettet, og gjorde det klart at de anså kopifelger som trafikkfarlige (1). Ytterligere nettsøk viste at Tollvesenet hadde ført en kamp mot det de selv kalte kopifelger og piratfelger i flere år (2). I Dagens Næringsliv kalte Toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse utviklingen for dramatisk i 2011 (3).

Mens jeg leste gjennom flere saker kom jeg på en samtale med min kamerat Espen Killengreen for noen år siden. Han samler på dyre merkeklokker, og beskrev den gangen at han var sjokkert over måten Tollvesenet auksjonerer ut beslaglagte merkeklokker av høy verdi, samtidig som de ikke står inne for hverken ekthet eller kvalitet. Følgelig kom jeg på at jeg selv tidvis har tittet på Tollvesenets nettauksjoner, som de har gjennomført i en årrekke, og følte meg sikker på at jeg flere ganger har sett at de auksjonerer ut bilfelger. Et kort søk førte meg til nettauksjonen QXL, hvor Tollregion Øst-Norge hadde en stor slik auksjon gående. Blant varene lå flere felger ute til salgs. Felles for dem alle var at selger, altså Tollvesenet, ikke gjorde rede for hverken kvalitet eller merke på varen. En av felgene som lå ute til salgs liknet en Audi-felg (se vedlegg 2).

Jeg innså at jeg nå hadde to potensielle saker. Den største av disse ville være å bevise at Tollvesenet selger en vare som de selv jevnlig offentlig fordømmer at andre selger. Et slik sluttresultat var målet fra første stund, men jobben fremstod som svært utfordrende.

(2) <http://www.tv2.no/a/3566439>

(3) <http://www.dn.no/nyheter/naringsliv/2011/06/28/rekordbeslag-av-piratkopierte-bilfelger>

For det første jobber jeg bare sporadisk som gravende journalist. Brorparten av vaktene mine går ut på å være programleder og reporter på TV og/eller nyhetsoppleser på radio. Som TV-reporter på distriktskontor produserer man stort sett saker ferdig på en og samme dag. Det er stort sett i jobben som radiojournalist det finnes et visst rom for å jobbe med saker over tid. I arbeidsuka fra 9 til 13. mars jobbet jeg som radiojournalist torsdag og fredag, og jeg bestemte meg for å vie så mye som mulig av min tid til å få ballen til å rulle i denne saken. Om ikke jeg ville få tid til å faktisk sette den sammen til slutt selv, ville jeg i det minste forsøke å legge et sterkt nok grunnlag til at planleggingsvakt sjef ville prioritere saken.

1.3 HVA KOMMER FREM I SAKEN

Saken viser hvor vanskelig det er å være forbruker i Norge, og at man til syvende og sist ikke engang kan stole blindt på myndighetenes dømmekraft når det kommer til hvilke varer som er gode og trygge, og hvilke som er dårlige og potensielt farlige. De fleste vil forvente at de får trygge varer om de kjøper dem gjennom landets største nettvarehandel. Likevel er det slik at både næringsministeren og Tollvesenet beskriver enkelte varer som selskapet Komplett selger som direkte farlige, mens Norges største bilimportør mener at nettselskapet bryter markedsføringsloven. På toppen av dette avsløres det i saken at Tollvesenet selv selger varer som de altså selv definerer som både farlige og ulovlige, og pengene som kommer inn fra salget går til statskassa.

2.1 METODE

Torsdag 12. mars begynte jeg med å ringe Møllergruppens advokat, partner i advokatfirmaet Schjødt, Sigurd Holter Torp, og det viste seg raskt at de så på salg av såkalte piratfelger som et stort problem. Etter hans forklaring var det viktigste poenget at slike felger er farlige for forbrukeren. Sekundært påstod han at salget av slike felger er en økonomisk belastning for hans klient så vel som merkevaretyveri. Vi sendte ham bilder av den beslaglagte felgen i Oslo Havn, som liknet en Audi-felg. Han var krystallklar på at felgen etter hans oppfatning var en kopi. Han brukte både ord som piratfelg og falsk felg.

Torp var mer enn villig til å stille på intervju, og ønsket å uttale at han ville søke erstatning av Komplett og samtidig vurdere å anmelde nettselskapet for brudd på markedsføringsloven. Dømmes man etter denne loven kan man idømmes fengselsstraff. Vi avtalte å gjøre et TV-intervju med ham fredag formiddag 12. mars.

Nestemann på listen var daglig leder i Norsk Bildelsenter AS Dag Aasland. Jeg ringte ham og konfronterte ham med at vi visste at de beslaglagte felgene i Oslo Havn tilhørte hans selskap, og med påstandene og truslene fra Møllergruppens advokat. Aasland var svært nervøs, men samtidig sikker i sin sak på at han ikke hadde gjort noe galt. Han var enig i at det var viktig at han fikk legge frem sin versjon, men vegret seg sterkt mot et TV-intervju. Han fryktet at vi ønsket å fremstille ham som en skurk, og solgte seg selv inn som forbrukernes mann.

Dag Aasland mente og mener fortsatt at hans produkter er like gode som felgene med kjente merkevarenavn, men at Møller og tilsvarende selskaper utnytter sin posisjon til å ta seg overbetalt. Jeg forklarte ham at målet mitt var å gjøre et dypdykk i materien, og at jeg ikke var ute etter å lage én kort sak hvor Tollvesenet og Møller var heltene og han var skurken. Hensikten var, så langt det lot seg gjøre, å belyse situasjonen for forbrukerne. Jeg forklarte ham at saken og konflikten bare ville bli mer interessant dersom det skulle vise seg at Tollvesenet gjør beslag på tynt grunnlag. Aasland sa han skulle ta vår henvendelse opp med ledelsen i Komplett og komme tilbake til meg. Det gjorde han også, men samtalene mellom ham og meg fortsatte utover dagen og kvelden. Aasland var fortsatt nervøs, og det var tydelig at han ønsket mer kontroll over intervjuet enn jeg kunne gi ham.

Sent på ettermiddagen snakket jeg med kommunikasjonsdirektøren i Komplett, Ingebjørg Tollnes. Hun bekreftet at deres selskap ville stille til intervju, og at hun ønsket at Aasland skulle gjøre dette på vegne av hele Komplett. Dermed var intervjuet med Aasland sikret.

På dette tidspunktet innledet jeg også samtaler med NAF. Østlandssendingens trafikkreporter Erik Engen anbefalte kommunikasjonsrådgiver, Jan Ivar Engebretsen i NAF, som nestor på felger. Det viste seg at Engebretsen er svært negativ til kopifelger, som han ser på som en trussel mot trafikksikkerheten i Norge. Da jeg fortalte ham at jeg kanskje kunne bevise at Tollvesenet selv selger slike felger ble han stille. Han sa at han hadde vondt for å tro at noe slikt kunne være mulig, og understrekte at slikt salg etter hans mening ville være like ille som om Tollvesenet omsatte smuglersigaretter. Engebretsen fnøs av Dag Aaslands påstander om at Kompletts varer er like gode som merkenavn-varer. All hans erfaring etter mange år i NAF tilsa at kopifelger har dårligere legering enn originalvarer. Om de ikke er direkte trafikkfarlige, så påsto han at de blir lettere skadet og langt oftere påfører selve kjøretøyet store skader. Jeg spurte om vi kunne få testet felgene vi eventuelt ville kjøpe av Tollvesenet, men Engebretsen sa at felgene i så fall måtte sendes til Midt-Norge, og at en slik test i beste fall ville ta en måneds tid, på grunn av påsken. Jeg la derfor denne ideen på is, men sikret meg at Engebretsen ville stille på TV-intervju dersom vi skulle få kjøpt kopifelger av Tollvesenet selv.

Så tok arbeidet med saken en vending. Mens jeg oppdaterte meg på dagens nyheter publiserte nrk.no en sak om at Regjeringen skjerpet kampen mot piratkopiering. I saken ble det slått fast at mengden kopivarer ble doblet fra 2013 til 2014, og at Regjeringen så på problemet som like alvorlig som narkotikaforbrytelser og våpenhandel (4). I saken kom det også frem at Regjeringen lanserte det nye nettstedet velgekte.no (5) samme uke i kampen mot piratkopiering. Nettsiden er et samarbeidsprosjekt der Patentstyret, Kulturdepartementet og Tollvesenet er med.

(4) <http://www.nrk.no/norge/regjeringen-skjerper-kampen-mot-piratkopiering-1.12250592>

(5) www.velgekte.no

Senere på ettermiddagen hørte jeg på P4 hvor tolldirektør Bjørn Røse, som et ledd i lanseringen av nettsiden velgekte.no, gikk hardt ut mot folk som kjøper kopivarer (6). Han kalte folk som kjøper kopivarer for slabbedasker. Han var klar på at det de gjør er egoistisk og kalte det hele et solidaritetsproblem. Forbrukere som kjøper kopivarer driver etter Røses mening med heleri, noe han i intervjuet var kontant på at ingen skal drive med.

Dersom jeg skulle få kjøpt kopifelger av Tollvesenet selv ville åpenbart overskriften bli enda større nå. Samtidig begynte det å haste desto mer å få produksjonen i gang. Snart ville nettauksjonen være over og aktualiteten i tolldirektørens uttalelser ville etter min oppfatning forvitre dag for dag.

Jeg avsluttet dagen med å få klarsignal fra nyhetssjef i Østlandssendingen, Bjørnar Brechan, på at jeg ville få midler til å by på det ene settet med Audi-liknende felger, som Tollvesenet hadde lagt ut for salg på QXL.

Fredag 13. mars startet dårlig. Sigurd Holter Torp kunne ikke lenger stille til intervju, fordi han hadde måttet trekke seg som MøllerGruppens advokat. På grunn av vår sak hadde det kommet frem at han hadde en annen klient som var i konflikt med Møller om felg-rettigheter. MøllerGruppens nye advokat het Kjetil Haare Johansen, partner i DLA Piper. Han manglet Torps bakgrunnskunnskap om bransjens årelange strid om merkerettigheter, og var etter min oppfatning ikke like klar for å "skyte fra hofta" som sin forgjenger. Men etter en lang samtale ble det likevel klart at han ønsket å stille til intervju, men at vi måtte utsette til førstkommende mandag.

Frem til nyhetsoppslaget dagen før om regjeringens satsing på velgekte.no og tolldirektørens krasse uttalelser på P4, kvitte jeg meg for å ringe myndighetene om intervjuer, fordi jeg var bekymret for at noen skulle få mistanke om at jeg planla å kjøpe kopifelger av Tollvesenet. Men jeg hadde hele tiden visst at jeg ønsket uttalelser fra næringsministeren i begge sakene. Jeg bestemte meg derfor for at jeg i første omgang kun ville be om et intervju om konflikten mellom Møller og Komplett, da båndet er så nært som det er mellom tolldirektøren og statsråden. Dermed ringte jeg kommunikasjonsrådgiver i departementet, Ragnhild H. Simenstad. Det tok lang tid å få et svar her, men dagen etter ble det bekreftet at vi kunne intervju Monica Mæland utenfor Forsvarsdepartementet førstkommende mandag.

(6) <http://www.p4.no/story.aspx?id=605882>

Deretter bekreftet jeg med redaksjonssjef Mads Tørklep i P4 at jeg fikk tillatelse til å bruke deres intervju med tolldirektøren, dersom det senere skulle vise seg å bli vanskelig å få ham til å uttale det samme. Antakelsene om at dette kunne bli en utfordring skulle senere vise seg å stemme.

Dag Aasland i Norsk Bildelsenter bekreftet også at han var klar til å stille til intervju. Vi avtalte å komme til hans bedrift i Lier samme ettermiddag.

Fredagens intervju ble preget av at Dag Aasland var nervøs. Han var åpen på at det gikk sterkt innpå ham at bransjens største merkevareselskap truet med å dra ham for retten, og at han i verste fall i så fall ville risikere fengselsstraff. Intervjuet tok lang tid da vi måtte avbryte flere ganger. Sluttresultatet var likevel godt. Han fikk klart frem at han nektet for at hans varer var kopier eller piratvarer. Han ble spurt om hvorfor han likevel hadde akseptert at hans beslaglagte varer i Oslo hadde gått til destruksjon, og svarte at årsaken var rent økonomisk. For hver dag som gikk frem til en eventuell enighet mellom partene måtte han betale leie for containeren som stod i Oslo Havn. Han stod fast på at dette ikke på noen måte var noen innrømmelse av skyld. Han stod også fast på at hans varer er like trygge som noen annens, og var mer enn villig til å la varene bli testet for å bevise påstanden om det skulle bli aktuelt.

Aasland henviste også til en relativt fersk rapport fra Konkurransetilsynet, ved navn "Din bil – ditt verkstedvalg" (7). Etter å ha lest nøye gjennom denne og snakket med prosjektlederen bak den, fremstod det enda tydeligere for meg at saken jeg jobbet med var kompleks, og uten åpenbare helter og skurker. Hovedpoenget i rapporten gikk ut på at forbrukere har rett til å ikke bruke bilprodusentens autoriserte merkeverksted, for at garantien skal gjelde på deres bil. I samtale var prosjektleder, Hanne Aanstad-Lund, klar på at dette også gjaldt felger. I rapporten slår også tilsynet fast at konkurranse generelt fører til at kundene får lavere priser, bedre kvalitet og flere valgmuligheter, så lenge verksteder med alternative varer kan fremlegge bevis på kvaliteten på sine varer. Aasland viste oss flere dokumenter som bekreftet at flere av hans importerte felger tilfredsstilte EU-kravene. Det var tidsmessig ikke mulig for oss å sjekke hver eneste felg som han hadde ute til salgs.

(7) http://www.konkurransetilsynet.no/globalassets/filer/publikasjoner/rapporter/rapport_om_bilgaranti-.pdf

På ettermiddagen fredag la jeg inn bud på QXL, på felger som ansatte i MøllerGruppen altså hadde bekreftet at liknet på Audi-felger. Jeg la inn et skambud, men med et skjult toppbud på 3400 kroner, som jeg trodde ville sikre meg seieren. Slik gikk det ikke, noe som gjorde denne saken enda mer utfordrende å lage. Dette kommer jeg tilbake til under.

Påfølgende mandag 16.mars intervjuet jeg Møllergruppens advokat Kjetil Haare Johansen. Han ønsket ikke som sin forgjenger å snakke om at kopifelger er potensielt farlige for forbrukerne. Selv om også Tollvesenet tidligere hadde advart om at kopifelgene kan være trafikkfarlige, blant annet i Østlandsendingens sak fra Oslo Havn 11. februar 2015 (1), var det tydelig at dette ikke var en påstand Johansen hadde tro på at hans egen klient ville nå frem med i hverken offentligheten eller en rettsal. Konflikten var likevel sterk. Advokaten var krystallklar på at varene som hadde blitt beslaglagt i havna var ulovlige kopier av deres produkt, noe han demonstrerte for fotografen ved å sette felgene ved siden av hverandre. Felgene som var bestilt av Norsk Bildelsenter fremstod som nesten identiske med Audifelgen Johansen viste frem.

Johansen uttalte at han ville politianmelde Norsk Bildelsenter fordi deres import brøt med klare bestemmelser i markedsføringsloven, bestemmelser som var og er belagt med straff. Han gjorde det også klart at han ville søke erstatning på MøllerGruppens vegne, og at han ville straffeforfølge enhver tilsvarende sak i fremtiden.

Mot slutten av dagen intervjuet jeg næringsminister Monica Mæland. Hun ønsket som varslet ikke å blande seg direkte inn i konflikten mellom de to selskapene, men understrekte at alle forbrukere må være nøye med å ikke kjøpe kopivarer, fordi man da kan støtte organisert kriminalitet, og bidra til tapte inntekter og tapte arbeidsplasser. I tillegg understrekte statsråden at slik handel også kan utgjøre fare for liv og helse.

Herfra og ut var planen å klippe den første saken tirsdag 17.mars og onsdag 18.mars. Torsdag 19. og fredag 20. mars var jeg satt opp til å jobbe som programleder på TV, en vakt som var vanskelig å bytte da vi på dette tidspunktet var tre aktive ansatte i rollen. Dette var uansett greit ettersom tollauksjonssaken ikke kunne lages før kommende helgs budrunde. Sent onsdag kveld var den første saken ferdig klippet, med planlagt sendedato førstkommende tirsdag 23.mars. Planen var at hele tollauksjonssaken kunne produseres og klippes i løpet av mandag 23. mars og tirsdag 24.mars, og dermed gå på lufta onsdag 25.mars, dagen etter konfliktsaken mellom Komplett og MøllerGruppen.

Da budrunden i tollauksjonen på QXL gikk mot slutten lørdag kveld 23.mars, så jeg at en annen bød på felgene. Men han ga seg tilsynelatende da han nådde en pris på drøyt 3000 kroner, og fikk enda en automatisk beskjed om at han ble overbudt av meg. Dessverre tok jeg feil. Min motstander var åpenbart langt mer dreven enn meg på dette med nettauksjon, og bare sekundet før auksjonen var over, la han inn et høyere bud enn mitt maksbud. Jeg hadde tapt, og fryktet dermed at saken om at Tollvesenet selv selger kopifølger, var ødelagt.

Heldigvis tok jeg meg selv i nakken. Selv om det viste seg å være umulig å finne kjøperens navn på QXL, så hadde han et brukernavn. Dessverre bestod ikke brukernavnet av mer enn et svært vanlig norsk etternavn med en initial foran. Søndag ettermiddag fikk jeg etter mye om og men tak i en kundebehandler i QXL. Han gikk med på å sende en e-post til budrundens vinner på mine vegne med et tilbud om å leie felgene han hadde kjøpt. Jeg tilbød ham summen han hadde betalt for felgene, og at han ville få beholde dem da jeg var ferdig med dem.

Mandag 23. mars måtte jeg likevel konstatere at felgenes eier ikke hadde sendt meg noen e-post. På dagens første henvendelse til kundebehandleren i QXL fikk jeg det nedslående svaret at kunden ikke hadde svart på e-posten fra dem. Hele arbeidsdagen gikk nå med på å følge opp kundebehandleren i QXL. Midt på dagen viste det seg at de hadde fått kontakt med kunden, men han trodde ikke på at jeg var den jeg utga meg for og var bekymret for at jeg var en svindler. Jeg sendte så ansattnummer og all min personalia til QXL slik at kjøperen skulle få sjekke meg ut. Til slutt skrev han en e-post til meg, uten oppløftende innhold:

"Meg bekjent så bruker dere rekvisitører når har dere har behov for rekvisitter til innspilling og ikke kjøper ting på nettauksjoner i privat regi (etter å ha snakket med venner i NRK. Så hvis ikke begrunnelsen du klarer å koke sammen er helt sensasjonell unik så forbigår dette ønsket ditt i stillhet.

Mvh Anonym Kilde"

Dette var svaret jeg fikk selv om jeg allerede hadde forklart grundig hva felgene skulle brukes til. Jeg var på ingen måte ute etter en rekvisitt, men en bevisgjenstand. Dette forklarte jeg grundig i en ny e-post, i tillegg til at jeg ba ham ringe redaksjonen og sjekke at saken var under produksjon. Men han var svært skeptisk og ville ikke prate med meg på telefonen. **E-post-adressen han skrev til meg fra kom fra en anonym gmail-adresse.**

Sent på ettermiddagen gjorde heldigvis kjøperen en "feil" i forsøket på å forholde seg anonym. Jeg oppdaget på LinkedIn at en person hadde sett på profilen min. Vedkommende hadde de samme initialene som kjøperen på QXL. I tillegg røpet LinkedIn hvilken bedrift personen var ansatt i. Kombinasjonen av

dette gjorde at jeg endelig kunne slå fast hvem den hemmelige kjøperen var, og det ble endelig mulig å kontakte ham over telefon. Jeg sendte ham en siste e-post hvor jeg skrev at jeg nå visste hvem han var, at jeg fortsatt garanterte for at jeg ikke var en svindler, og at jeg ønsket å ringe ham for å forklare omstendighetene skikkelig. Jeg lovet at jeg ikke ville trenge mer enn fem minutter for å få ham til å forstå saken fullt ut, og tro på at handelen jeg tilbød var helt reell. Svaret ble endelig ja.

Jobben med å få tak i kunden hadde tatt hele dagen og det var først da jeg stod ute på en lekeplass med ferdighentede barnehagebarn utpå kvelden, at han endelig tok telefonen. Den påfølgende samtalen ble langt hyggeligere enn korrespondansen på e-post. Han likte saken vi holdt på å lage, og han tilbød å leie oss felgene mot en rimeligere sum enn han hadde kjøpt dem for. Det eneste forbeholdet var at vi måtte sørge for å få levert felgene til ham i etterkant, uten skade.

Tidlig tirsdag morgen 17.mars tok jeg kontakt med Tollregion Øst-Norge, og rådgiver Bibby Annweiler. Fra første stund fikk jeg inntrykk av at hun ikke var spesielt interessert i at NRK skulle hente de mye omtalte felgene på en annen kundes vegne. Hun sa at jeg måtte gi tollvesenet en signert fullmakt fra kjøper, noe jeg heldigvis var forberedt på (se vedlegg 3). Men da denne var oversendt dukket det opp et problem som jeg overhodet ikke hadde forventet. Annweiler slo fast at felgene kun var mulig å betale for med bankoverføring, og at jeg dermed uansett ikke kunne hente felgene før tidligst over helgen. For meg var dette et stort problem. Sak nummer en var allerede ute på nett og radio. I tillegg var tolldirektørens uttalelser i sammenheng med lanseringen av velgekte.no brennaktuelle.

Jeg innså at min eneste sjanse var å skaffe godkjenning fra en annen, som kunne trumfe Annweiler. Derfor la jeg på, og ringte umiddelbart sentralbordet i samme tollregion. Jeg spurte om å få snakke med personen som var ansvarlig for regnskap, og plutselig snakket jeg med avdelingssjef Trond Ivar Karlsen. Han syntes det hørtes greit ut dersom jeg overførte penger øyeblikkelig, og sendte ham nettbankens kvittering for kjøpet. Som sagt så gjort (se vedlegg 4). Etter bare noen få minutter kunne jeg sende Annweiler en e-post hvor jeg ikke ba om tillatelse til noe som helst, men konstaterte at jeg var på vei for å hente felgene (se vedlegg 5).

Underveis til Svinesund avtalte vi et nytt møte med MøllerGruppens advokat Kjetil Haare Johansen. På forhånd hadde jeg sendt ham bildet av felgene som tollvesenet auksjonerte ut, og han bekreftet at det så ut som en kopi av en Audi-felg. Entusiastisk var han likevel ikke, og understrekte at han ikke ønsket å komme med noen offisiell kritikk av Tollvesenet, som Møller har et meget godt samarbeid med. Jeg understrekte at jeg kun hadde behov for at hans eksperter kunne se på felgen, og endelig avgjøre om det faktisk var en kopi eller ikke, noe han sa ja til.

Den ansatte som fikk i oppgave å utlevere felgene til oss i Svinesund la ikke skjul på at hun var forbannet på oss. De gav oss først instruksjon om at vi ikke fikk lov til å filme på offentlig plass, noe vi valgte å ignorere. Vi klargjorde at vi ville vise hensyn og ikke filme tolleren slik at hun kunne identifiseres. Vi ble likevel behandlet med fiendtlighet. Felgene som tross alt ikke var våre ble avlevert på uvanlig vis. I TV-saken kan man se at tolleren mer eller mindre kaster felgene på bakken.

Nå som vi endelig hadde felgene kunne vi konfrontere både Tollvesenet og næringsministeren. Jeg fikk klar beskjed av medierådgiver Thore Simenstad, om at jeg ikke ville få gjøre noe intervju med tolldirektøren, dette til tross for at jeg gjorde det klart at vi ville komme til å bruke de krasse uttalelsene han kom med til P4 noen dager tidligere. Intervjuet måtte eventuelt gjøres med administrasjonssjef i Tollregion Øst-Norge. Kommunikasjonsrådgiveren i Næringsdepartementet ville på sin side foreløpig ikke svare på om ministeren ønsket å stille til et nytt intervju. Først flere dager senere fikk vi beskjed om at de nå ønsket at vi skulle henvende oss til Finansdepartementet isteden.

Sent på ettermiddagen gjorde vi vårt andre intervju med Møllergruppens advokat, som ikke hadde annet valg enn å bekrefte at det Tollvesenet hadde solgt meg var en kopi av en av deres Audifelger. Konfrontert med dette gikk Tollvesenet med på å gi et intervju, men ikke med tolldirektøren.

Administrasjonssjefen i Tollregion Øst-Norge fikk jobben, og vi gjennomførte intervjuet tidlig på morgenen onsdag 25.mars. Samme kveld gikk saken i Østlandssendingens nyhetssending på TV klokken 18.45, og som en av hovedsakene i Dagsrevyen klokken 19. Vi kunne avsløre at Tollvesenet selv solgte kopifelger de hadde beslaglagt og ikke kjente kvaliteten på, og det knapt to uker etter at tolldirektøren gikk hardt ut mot forbrukere som kjøper kopivarer, og kalte dem for slabbedasker.

2.2 KONSEKVENSER

Tollregion Øst-Norge la seg fullstendig flate i vår sak, og beklaget på det sterkeste. De måtte også innrømme at de ikke kunne utelukke at de hadde solgt mer enn ett sett med kopifelger.

Den viktigste konsekvensen av saken er likevel etter min mening at Tollvesenet har blitt langt mer forsiktige med å selge beslaglagte felger. Etter vår sak har Tollregion Øst-Norge og Tollregion Vest-Norge gjennomført én nettauksjon hver, begge uten felger til salgs. Ettersom NAF er krystallklare på at slike felger er potensielt trafikkløst er dette viktig for forbrukerne i seg selv. Det er også viktig for forbrukernes forståelse av hva som er greit og hva som ikke er det. Kommunikasjonsrådgiver i Toll- og avgiftsdirektoratet Thore Simenstad skriver dette til meg i en e-post: *"Etter oppslaget om at falske merkevarer kan være solgt på tollauksjon, har tollregionen innskjerpet rutine for så langt det er mulig sikre at falske merkevarer ikke blir omsatt på tollauksjoner"*. Jeg vil fortsette å følge med på fremtidige tollauksjoner.

Saken har ført til debatt i bildemiljøet og blant folk som generelt er interessert i bil, som for eksempel på VW-Audi Club Norwegens medlemsforum (8), og på sosiale medier (se vedlegg 6, 7, 8 og 9)

3.1 KILDER OG KONTAKTPERSONER

Sigurd Holter Torp, advokat for MøllerGruppen og partner i firmaet Schjødt

Kjetil Haare Johansen, advokat for MøllerGruppen og partner i DLA Piper

Arne Aasland, daglig leder i Norsk Bildelsenter AS

Monica Mæland, næringsminister (H)

Jan Erik Hærum, administrasjonssjef i Tollregion Øst-Norge

Jan Ivar Engebretsen, kommunikasjonsrådgiver i NAF,

Anonymisert kilde, privatperson som NRK leier kopifelger av

Anonymisert kundebehandler i QXL

Ingebjørg Tollnes, kommunikasjonsdirektør i Komplett Group

Bibby Annweiler, rådgiver i Tollregion Øst-Norge

Thore Simenstad, medierådgiver i tollvesenet

Hanne Aanstad-Lund Prosjektleder i Konkurransetilsynet

Anita Svanes, informasjonssjef i MøllerGruppen

(8) <http://forum.vacn.no/showthread.php?274591-Salg-av-kopifelg>

3.2 LISTE OVER PUBLISERT MATERIALE

TV:

Saken om den sterke konflikten mellom Møller og Komplette som toppsak i Østlandssendingens TV-sending 24.mars 2015, klokken 1845:

<https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-oestlandssendingen/DKOA99032415/24-03-2015#t=44s>

Saken om at Tollvesenet selger kopifelger som toppsak i Østlandssendingens TV-sending 25.mars 2015, klokken 1845:

<https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-oestlandssendingen/DKOA99032515/25-03-2015#t=44s>

Saken om at Tollvesenet selger kopifelger som toppsak i Østlandssendingens TV-sending 25.mars 2015, klokken 2055:

<https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-oestlandssendingen/DKOA98032515/25-03-2015#t=10s>

Saken om at Tollvesenet selger kopifelger listes som en av toppsakene i NRK Dagsrevyen 25.mars 2015, klokken 1900 (Klikk på 1. Åpning Dagsrevyen):

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/NNFA19032515/25-03-2015#t=0s>

Saken om at Tollvesenet selger kopifelger listes som en av toppsakene i NRK Dagsrevyen 25.mars 2015:

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/NNFA19032515/25-03-2015> (Klikk på 18. Tollvesenet selger kopifelger):

Nettsaker:

Tollvesenet selger kopivarer, men kaller folk som kjøper dem slabbedasker:

<http://www.nrk.no/ostlandssendingen/tollvesenet-selger-selv-kopivarer-1.12280127>

Nettgigant anklages for salg av kopifelger:

<http://www.nrk.no/ostlandssendingen/nettgigant-anklages-for-salg-av-kopifelger-1.12276139>

Radio:

Radiosak i NRK Østlandssendingens morgensending på P1 24.mars kl. 0710:

Gjesteopptreden NRK Østlandssendingens ettermiddagssending 25. mars kl.1639:

Gjest i Østlandssendingen 25.3.15.MP3

Felgesak i Østlandssendingen 24.3.15.MP3

Sosiale medier:

Instagram

http://iconosquare.com/p/948725350033179202_949422223

<https://www.instagram.com/p/0ms-zYSPXC/>

Facebook

<https://www.facebook.com/NRKostlandssendingen/posts/932310003466096>

<https://www.facebook.com/NRKostlandssendingen/posts/931318290231934>

3.3 VEDLEGG

Vedlegg 1:

Vedlegg 2:

NetCom 09:16 92 %

qxl.no

Ny på QXL? [Bliv medlem](#) eller [Logg inn](#) [Kategorier](#) [Selg](#) [Mine sider](#) [Kundeservice](#)

Knutst skjerm?
Bytt det hos Snapfix.
Drop-in. Raskt og enkelt!

snap **fix**

QXL [Søk](#) [Ansett](#)

QXL.no > Kategorier > Tollauksjon > Motor & Deler > Gjenstands nr. 809998360

Vinterdekk

HENTES VED SVINESUND TOLLSTED

4 dager, 10:44:52 22.3.2015 20:00
Startet
16.3.2015 8:00

Utropsgren: 1,- NOK
Hvite bud ved [Lag en maksbud](#) [Gi bud](#)

1100,- NOK

Detaljer om gjenstanden

- Gjenstands nr: 809998360
- Varens stand: Som Ny
- Lagerstatus: -
- Antall besøk: 151
- Frakt: Se beskrivelsen
- Antall bud: 23
- Høyeste budgiver: Manie's One

Informasjon om selger

- Selger:
- Tilfredsnet:
- Karakterer: 249 (98,44 % god)
- Område: 1671 Norkens, Norge
- Medlem siden: 19.11.2007

[Se selgers aukasjoner](#)
[Gjør til favorittselger](#)
[Har du noen andre spørsmål? Se feedback om selger](#)

Nokian Dekk
Trosser som aldri får, Større som aldri får!

[Beskrielse / Informasjon](#) [Frakt og betalingsbetingelser](#) [Spørsmål & Svar](#) [Budlogg, antall bud \(23\)](#)

Vinterdekk (Motor & Deler) listet siden 16.03.2015 08:01

4 stk piggfrie vinterdekk på felg. Dekk av merke Yokohama ice guard ig30 245/40 R20 95Q Produsert uke 31 år 2013. ca 8mm mønster på dekkene. Felgene 20" av ukjent merke, noe kantkjørt

< >

Vedlegg 3:

Kontrakt for lån av fire stk. dekk og felger

Oslo, 24.04.2015

NRK Østlandssendingen garanterer med dette at fire stk. piggfrie vinterdekk på felg vil bli returnert til rettmessig eier etter maksimalt to dagers lån.

Dekkene er av merke Yokohama ice guard ig30 245/40 R20 95Q Produsert uke 31 år 2013. ca 8mm mønster på dekkene. Felgene 20" er av ukjent merke, og noe kantkjørt.

Etter fullmakt fra henter NRK Østlandssendingen dekkene på tollstasjonen i Svinesund på formiddagen 24.mars 2015. De skal kun benyttes som bildebevis i et nyhetsinnslag, og ikke på noen måte som kan skade dekk eller felger. De leveres deretter hvor skulle ønske i Oslo.

Knut-Martin Løken

Vedlegg 4:

Nordea **Nettbank**

⌂ Dagligbank Sparing og Investering Lån Forsikring Informasjon og råd Dokumenter Innstillinger Chat | Mine s

Betaling

Ny betaling

- Overføring egne kontoer
- Faste oppdrag
- Ubekreftede betalinger
- Mottakerregister
- eFaktura
- Avtalegiro
- Sok betalinger

Betaling Utland ▶

- Konto ▶
- Kredittkort ▶
- Konto til fornyelse

Betaling

Forfallsregister

Bet.dato	Mottaker	Beløp
24.03.2015	Malmøya Husmorlag	500,00
24.03.2015	TOLLREGION ØST-NORGE	3.100,00

Brukskonto [redacted] - Disponibelt beløp: 12.648,23

Til konto: [redacted]

Status: Venter

Registreringsdato: 24.03.2015

Melding: Betaling for fire stk. dekk og felger. Dekk av type Yokohama Ice Guard ig30 245/40 r20 95q. Gjenstandsnummer: 809998360

Eget notat: gj.nr 809998360

[Skriv ut](#)

Vedlegg 5:

http://mavitsrv01.felles.ds.nrk.no/EnterpriseVault/ViewMessage.asp?VaultId=172050C2381A: kjetil johansen - G... Betaling for dekk ... Fwd: Tollauksjon ... Henvendelse fr... X

Henvendelse fra NRK

From Knut-Martin Løken **Date** 24. mars 2015 10

To Bibby.Annweiler@toll.no

Cc

Subject Henvendelse fra NRK

Hei

Da avdelingsjef Trond Ivar Karlsen har godkjent pengeoverføring og jeg nå har skrevet ut fullmakt fra Nielsen, forutsetter jeg at alt går greit når jeg henter dekk og felger i Svinesund om ca 90 minutter. Tusen takk for all hjelp.

Med vennlig hilsen

Knut-Martin Løken

Vedlegg 6:

Mathias @MSglol · 26 Mar 2015
Hvorfor er det ulovlig for oss å selge slike ting, men helt greit for #Tollvesenet når de tar varene fra oss? Stygt. nrk.no/ostlandssendin...

Tollvesenet selger selv kopivarer
Først kaller tolldirektøren folk som kjøper kopivarer for slabbedasker. Deretter selger Tollvesenet selv kopifelger på nettauksjon.
nrk.no

Jens Stoltenberg follows

Vedlegg 7:

NRK Nyheter
23. mars 2015 · 🌐

Norsk nettgigant anklages for salg av falske felger

Nettgigant anklages for salg av kopifelger
Det har oppstått en bitter strid mellom landets største bilforhandler og Nordens største netthandel. Møllergruppen politiarmelder Norsk Bildelsenter A/S og vurderer anmeldelse av moderselskapet Komplett.

NRK.NO | AV NRK

136 liker/dykk 32 kommentarer 52 delinger

Liker Kommenter Del

Vedlegg 8:

Tolldirektøren har kalt folk som kjøper kopivarer slabbedasker, men tollvesenet selger selv kopifelger på nettauksjon. - Dette burde vært destruert, slik de gjør det med tobakk og sprit. Det handler om liv og helse og trafikksikkerheten ute på veien, sier Jan Ivar Engebretsen i NAF. Administrasjonssjefen i tollregion Øst-Norge sier at slikt ikke skal forekomme og at tollvesenet selvsagt ikke skal stå som selger av kopivarer. #nrknyheter #nrkøstlandssendingen #tollvesenet #felger

9.54 pm 3/25/2015

[nrk](#) [nrkøstlandssendingen](#) [tollvesenet](#) [felger](#)

174 Likes

[detailershop.no](#) [trysilknuttiz](#) [knutkopp27](#) [turid.s](#) > VIEW ALL

7 Comments

[jodimmen](#) 9 months ago
"DOBBELMORAL er bedre enn ingen moral"

[homeby_me](#) 9 months ago
Enig med @jodimmen

[mntorjussen](#) 9 months ago
Helt idiotisk av Tollvesenet. Det er de som er slabbedasker!!

[lepet65](#) 9 months ago
LOL

[svein_michelsen](#) 9 months ago
Hvis ikke de er snill klasker jeg til deg med håndveska mi din slabbedask 😂

[cobraper78](#) 9 months ago
Hva? ingen direktiver ..? Da selger vi, hvordan skulle vi vite det var utenfor lovlige rammer?

[torubakkene](#) 9 months ago
😂😂😂...slabbedasker faktisk! 👍

Vedlegg 9:

Instagram

Søk

Last ned appen Logg inn

nrkp3nyheter FØLG

103 liker 42 u

andershaha Høres ut som du har tatt en titt på siden min @floydpage 😊 Men da går det ihvertfall ikke på sikkerheten løs! Har mye roverhistorier fra kopifelger, har vært i bransjen. Var borti en felg som lakk luft på midten av felgbanen, pga bobler i støpen. Trygt not!

andershaha Kopifelger er av VELDIG varierende kvalitet. Skremmende at folk som kjører bil til x antall hundre tusen kjøper felger til 499,- stk. Har selv tatt kopifelger rett ut av esken og rett i balanseringsmaskin og fått avvik på urundhet og nesten 200g ubalanse.

ompagro @rossobrunello

floydpage @andershaha nesten mer skremmende at folk i biler til under 30.000kr bruker like mye på felger 😊

#nrknyheter